

Information till frivilliga vid en allvarlig händelse

Svenska Röda Korset

www.rodakorset.se

Innehåll

Röda Korsets sju grundprinciper.....	3
Uppförandekodens 12 punkter.....	4
Frivilligpolicy – De Frivilliga.....	6
Stresshantering och egenvård.....	7
Överenskommelse mellan frivillig och Röda Korset vid kris och katastrof.....	8
Förhållningsregler och checklista vid insatser med hög riskfaktor.....	9

Röda Korsets sju grundprinciper

Humanitet

Allt Röda Korset gör syftar till att förhindra och lindra mänskligt lidande. Vårt mål är att skydda människors liv och hälsa, skapa respekt för människovärdet och verka för fred.

Opartiskhet

Röda Korset diskriminerar ingen oavsett religion, politisk övertygelse, kön eller etnisk tillhörighet. Den som behöver hjälp ska få det och den som har störst behov av hjälp ska prioriteras.

Neutralitet

Röda Korset väljer aldrig sida i konflikter. Vi engagerar oss inte heller i meningsskiljaktigheter i fråga om exempelvis politik eller religion. Neutralitetsprincipen är ett medel för att nå, förhandla och samverka med alla.

Självständighet

Röda Korset kan samarbeta med regeringar, myndigheter och andra aktörer då det gynnar människor i utsatta situationer. Samarbetet får dock inte innebära att vi ger upp vår självständighet och integritet.

Frivillighet

Röda Korset är en organisation som bygger på frivillighet och som inte drivs av egen vinning. Att engagera sig i Röda Korset är frivilligt – att ta emot hjälp från Röda Korset är också frivilligt.

Enhet

I varje land ska det endast finnas en rödakors- eller rödahalvmåneförening. Den ska vara öppen för alla och omfatta hela landet.

Universalitet

Tillsammans bildar de nationella rödakors- och rödahalvmåneföreningarna världens största mänskliga skyddsnät. Alla nationella föreningar är jämlika och har samma ansvar och skyldigheter att bistå varandra.

Uppförandekodens 12 punkter

1. Ta reda på, sätt dig in i och följ de fastställda riktlinjer, avtal och rutiner som finns i den verksamhet du arbetar inom

2. Behandla alla med respekt och värdighet

Svenska Röda Korset har nolltolerans mot alla former av diskriminering och trakasserier. Det innebär att du som representant för Röda Korset ska behandla alla människor med respekt och inte särbehandla eller diskriminera någon enskild person eller grupp på grund av etnisk eller social bakgrund, kön, könsöverskridande identitet eller könsuttryck, ålder, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, språk eller politisk uppfattning. Ingen rödakorsare får utsätta andra för sexuella trakasserier.

3. Värna om människors personliga integritet

Ditt uppförande mot andra ska vara baserat på respekt för deras integritet, kultur och levnadsmönster. Detta är särskilt viktigt i mötet med människor i utsatta situationer, till exempel traumatiserade flyktingar, asylsökande eller människor som varit med om personliga eller allmänna kriser.

4. Ta aktivt avstånd från sexuellt utnyttjande och exploatering

Alla former av sexuella övergrepp och köp av sexuella tjänster är förbjudna. Det gäller sexuellt utnyttjande och exploatering av barn. Du får inte ha sexuella kontakter eller på något annat sätt agera med sexuella avsikter mot människor, som du i din egenskap av rödakorsare ska stödja. Att surfa efter pornografi på Internet med rödakorsdatorer är förbjudet, liksom att sprida pornografiskt material. Det gäller också barnpornografi.

5. Förvalta resurserna på rätt sätt

Du ska använda Röda Korsets resurser personella, ekonomiska och materiella på ett ansvarsfullt sätt och till de ändamål de är avsedda för. Du ska bedöma om utgifterna är försvarbara, när du fattar beslut i verksamheten. All utrustning som tillhandahållits av Röda Korset ska återlämnas efter avslutat uppdrag.

6. Missbruka inte din förtroendeställning

När du har uppdrag för Svenska Röda Korset kan du komma i kontakt med människor som är eller upplever sig vara i beroendeställning till dig. Du får aldrig utnyttja din position för egen vinning. Du får inte heller utnyttja din position till att ge andra oriktiga fördelar.

7. Motverka alla former av bedrägeri och korruption

Du får inte medverka till bedrägeri och korruption. Korruption innebär att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egen eller annans vinning. Du får till exempel inte ge eller ta emot mutor i form av pengar, gåvor, sexuella tjänster eller andra förmåner till enskilda eller grupper i utbyte mot tjänster. Det kan räknas som muta även om det inte finns ett syfte för gavgivaren att få en förmån. Om personer eller grupper ändå vill visa dig sin uppskattning i form av blommor, choklad eller andra minnesgåvor, får värdet inte överstiga det som gäller enligt svensk lag.

8. Var alkohol- och drogfri i arbetet

Svenska Röda Korset kräver alkohol- och drogfrihet i arbetet. Du får aldrig bjuda på alkohol med Röda Korsets medel vid fester, middagar eller representation. Ett undantag finns: vid middagar med internationella gäster i Sverige eller utomlands.

I detta fall tillåts en måttlig alkoholförbrukning (öl och vin) om representationen har godkänts i förväg av ordförande, närmaste chef eller frivilligledare. Det finns tillfällen då vin och öl ingår i umgängesformen, till exempel vid middagar i samband med konferenser, utbildningar och utlandsresor. Då kan du själv köpa alkoholhaltiga drycker, men som representant för Röda Korset förväntas du vara måttfull. I samband med bilkörning är alkoholförbrukning förbjudet liksom i alla sammanhang innehav eller bruk av droger, även i länder där reglerna är mer tillåtande än i Sverige.

9. Motverka inte Röda Korsets verksamhet, stadgar och grundprinciper

Röda Korset är en opartisk och neutral organisation, men det hindrar inte att du som rödakorsare kan vara ansluten till politisk, religiös eller annan idéburen organisation. Däremot ska du inte vara aktiv i organisationer och sammanhang som direkt motarbetar Röda Korsets verksamhet och stadgar och grundprinciper. Respektera skyddsementen det röda korset, den röda halvmånen och den röda kristallen. Använd dem enbart i enlighet med gällande bestämmelser. Rapportera eventuell felaktig användning.

10. Hantera information med diskretion och gott omdöme

Under arbetet och efter avslutat uppdrag ska du som rödakorsare iaktta full diskretion med konfidentiell information som rör enskild person. Du har som privatperson rätt att fritt uttrycka dina åsikter i olika frågor. Men du får inte uttala dig i media som representant för Röda Korset i frågor som ligger utanför ditt ansvarsområde. Som kretsordförande kan du, eller någon som du har utsett till talesperson, företräda den egna kretsens verksamhet, men i frågor som rör Röda Korsets verksamhet på nationell eller internationell nivå måste Du kontakta Svenska Röda Korsets pressekreterare

som bedömer vem som ska uttala sig. Ordförande och generalsekreterare är officiella talespersoner för Svenska Röda Korset och avgör ytterst vem som ska framträda i aktuella frågor. Detta är viktigt att tänka på vid exempelvis privat bloggning, i sociala media eller annan kommunikation.

11. Följ Röda Korsets säkerhetsföreskrifter

Röda Korset sätter alltid människors säkerhet före ekonomiska intressen. Du är skyldig att ta del av och följa de riktlinjer och anvisningar som gäller säkerhet och krisberedskap. Du är också skyldig att följa de anvisningar som ordföranden, generalsekreteraren eller ansvarig chef utfärdar vid varje akut situation. Tänk också på att inte utsätta andra för risker. När du reser utomlands på uppdrag av Svenska Röda Korset ska du informera dig om säkerhetsläget i det land eller den region du ska besöka.

12. Verka för hållbar utveckling

Som en del av vårt uppdrag att hindra och lindra mänskligt lidande ansvarar vi för hållbar utveckling i alla våra verksamheter och aktiviteter. Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet innebär att Svenska Röda Korset föregår med gott exempel och tar ansvar för nuvarande och framtida generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Röda Korsets strävan är att minimera miljöpåverkan och vara en klimatmedveten organisation. Vi ser oss själva som en aktör som kan bidra till en långsiktig trygg samhällsutveckling. Vi tar ekonomiskt ansvar genom att hushålla med våra resurser.

Frivilligpolicy – De frivilliga*

Rättigheter

Frivilliga förväntar sig av Svenska Röda Korset att

- få tydlig information om vad frivilliguppdraget innebär och vilka krav som ställs få utbildning i rödakorskunskap och ytterligare utbildning som krävs för frivilliguppdraget
- få ersättning för godkända utlägg
- få behövligt stöd i utövandet av frivilliguppdraget
- få rätt utrustning/hjälpmedel för att kunna utföra överenskommet frivilliguppdrag
- kunna avböja ett frivilliguppdrag
- omfattas av lämpligt försäkringsskydd
- ha möjlighet att föra fram klagomål avseende sådant som berör relationen med och uppdraget i Svenska Röda Korset.

Skyldigheter

Svenska Röda Korset förväntar sig att frivilliga

- handlar enligt Röda Korsets grundprinciper och främjar spridningen av dessa
- respekterar bestämmelser om emblemets användning och förhindrar att det missbrukas
- tillsammans med människor i utsatta situationer tillgodoser rimliga behov och stärker möjligheterna till självhjälp
- inte tar emot pengar eller gåvor för eget bruk
- deltar i nödvändiga utbildningar
- strävar efter och verkar för hög kvalitet i arbetet
- ingår i Röda Korsets beredskap och utifrån sina kunskaper, förutsättningar och sin förmåga står till förfogande vid kris eller katastrof
- avger tystnadslöfte och undertecknar överenskommelse för frivilliga i Röda Korset
- kan legitimera sig under frivilliguppdraget
- följer frivilligpolicyn och de riktlinjer som finns inom respektive verksamhet.

Förhållningssätt

Som frivillig möter man människor som deltar i olika aktiviteter eller som tar emot hjälp och stöd i en svår situation. I mötet med människor får frivilliga ta emot många förtroenden och får insikt i hur människors liv ser ut.

Därför ska frivilliga

- aldrig utnyttja sin position som frivillig på ett olämpligt sätt
- aldrig diskriminera någon enskild person eller grupp, oavsett kön, ålder, etniskt ursprung, religion, sexuell läggning eller funktionshinder
- uppträda utan att kränka människor eller skada sin egen eller organisationens trovärdighet
- möta människor med respekt och ödmjukhet
- följa Röda Korsets bestämmelser avseende tystnadslöfte och inte heller efter avslutat uppdrag föra vidare det man fått veta om individens situation.

* Utdrag från Frivilligpolicy för Svenska Röda Korset, (Faställd av centralstyrelsen 15 juni 2007) avsnitt 4.1–4.37

Stresshantering och egenvård

Som frivillig kan du få kostnadsfria stödsamtal via Falck Healthcare. De nås måndag–fredag kl.8–17 på telefonnummer 08-406 67 17

Innan insatsen

- Var tydlig med hur mycket tid du kan avsätta och överskrid den inte.
- Berätta om uppdraget för din familj och vänner.
- Se till att du har klart för dig vad som förväntas av dig och har fått tillgång till introduktion inför uppdraget.

Under insatsen

- Var medveten om dina och uppdragets begränsningar.
- Observera när du känner dig hungrig, törstig eller trött – och ta hand om dig i tid. Håll även koll på rödakorsare i din närhet.
- Arbeta alltid tillsammans med andra och stöd varandra.

Kom ihåg att det du gör är tillräckligt. Avsätt tid för ledighet och vila. Ta hand om dig själv så orkar du hjälpa andra

Efter insatsen

- Gör saker som du tycker om.
- Sök stöd hos personer du känner tillit till.

Exempel på reaktioner under akuta insatser:

Tvivel på uppdraget eller förmågan. Varierande aktivitetsförmåga. Rädsla, skräck och hjälplöshet. Behov av att överkontrollera sig själv eller andra. Irritation, ilska eller frustration, känslomässig stumhet.**

** Hedrenius Johansson, 2013; Dyregrov, 2002; National Child Traumatic Stress Network & National Center for PTSD, 2006

Överenskommelse mellan frivillig och Röda Korset vid kris och katastrof*

Tystnadslöfte i Röda Korset

Som frivillig möter du människor som tar emot stöd eller deltar i Röda Korsets olika aktiviteter. Det är personer som av olika anledningar behöver ditt och andra frivilligas medmänskliga stöd för att kunna förändra och förbättra sin livssituation. I mötet med människor får du motta förtroenden och du får insikt i hur personernas liv ser ut. Det är avgörande för människors förtroende för dig som frivillig att du inte under några villkor

berättar för någon vad du fått veta i förtroende när du haft kontakt med människor i rödakors-sammanhang. Du får under inga förhållanden, och inte heller när du avslutat ditt uppdrag, avslöja vad du fått veta under ditt uppdrag som frivillig i Röda Korset.

Överenskommelse mellan frivillig och Röda Korset vid kris och katastrof*

- Jag kommer att följa Röda Korsets grundprinciper i mitt frivilliguppdrag.
- Jag kommer att följa Svenska Röda Korsets uppförandekod.
- Jag och Röda Korset (frivilligledaren) är överens om uppdragets innehåll och omfattning.
- Genom att underteckna denna överenskommelse avger jag tystnadslöfte.**
- Jag är medveten om att jag kan stängas av från mitt frivilliguppdrag om jag inte följer denna överenskommelse.

 Ort

 Datum

 Frivilliges underskrift

 Frivilligledarens underskrift

Kontaktuppgifter frivillig

 Förnamn

 Efternamn

 Mobilnummer

 E-post

 Anhörigkontakt

* Överenskommelsen gäller endast för den aktuella katastrofen. För uppdrag i annan verksamhet krävs undertecknande av en ny överenskommelse (se Ledarhandbok för Svenska Röda Korset). Frivilligledaren behåller originalet.

** Jag får dock diskutera uppdraget med min frivilligledare och i grupp som har till syfte att hålla avlastningssamtal.

Förhållningsregler och checklista vid insatser med hög riskfaktor 1:2

- Din och dina kollegors säkerhet är alltid viktigast.
- Du måste få en säkerhetsgenomgång med riskanalys innan du går på arbetspasset.
- Du måste vara klart identifierbar som rödakorsare (med Röda Korsets väst eller Röda Korsets arbetskläder).
- Det är insatsledaren som bestämmer insatsplatsen.
- Insatsplatsen skall aldrig vara i direkt anslutning till polis eller säkerhets/räddningspersonal, samma gäller uppsamlingsplats och återsamlingsplatsen.
- Rör dig aldrig utanför en satt säkerhetsgräns.
- Arbeta minst 2 och 2, och aldrig mer än 10 meter ifrån varandra.
- Du får aldrig provocera en situation med aggressivt beteende (se Svenska Röda Korsets uppförandekod).
- Var uppmärksam på förändringar i situationen.
- Agera i tid och ta inga chanser.
- Säkerställ att säkra utrymningsvägar till återsamlingsplatsen finns (undvik återvändsgränder och tungt trafikerade vägar).
- Om ni är tvungna att flytta på er, avbryta arbetet eller på något annat sätt ändra på arbetsuppgiften så måste insatsledaren informeras omedelbart.
- Alla tillbud (säkerhetsincidenter) måste rapporteras in.
- Du bör inte uttala dig till journalister, reportrar eller annan press, hänvisa till pressjouren.
- Om du på något sätt känner dig osäker eller rädd, avbryt och återvänd till en på förhand bestämd återsamlingsplats. Se till att din arbetskollega antingen följer med tillbaka, hen kan därefter ansluta till annan grupp.

Förhållningsregler och checklista vid insatser med hög riskfaktor 2:2

Nr.	Innehåll	Nej	Lite	Ja
1	Förstår jag Röda Korsets grundprinciper?			
2	Vet jag vem jag rapporterar till?			
3	Vet jag vilka jag ska tjänstgöra med?			
4	Vet jag vilka jag ska samverka med? (extern personal)			
5	Är jag helt klar över min uppgift idag?			
6	Vet jag hur Röda Korsets anseende är på platsen?			
7	Har jag något på mig som synligt och tydligt identifierar mig som rödakorsare?			
8	Har jag fått en säkerhetsgenomgång?			
9	Är jag insatt i det aktiella säkerhetsläget på den plats jag ska vara?			
10	Har jag kollat om jag har på mig något som skulle kunna vara provocerande?			
11	Har jag all utrustning jag behöver?			
12	Har jag en fullt laddad telefon?			
13	Har jag telefonnummer till: Insatskoordinator, Tjänsteperson i beredskap (TiB) och polisen?			
14	Vet jag hur jag ska bete mig om någon är våldsam?			
15	Vet jag vart jag ska bege mig i ett utsatt läge?			
16	Vet jag var återsamlingsplatsen är?			
17	Känner jag mig helt förberedd för dagens insats?			
18	Känner jag mig lugn?			

Rekommendationer med hänsyn till svaren ovan.

Om du har svarat "Nej" eller "Lite" på någon punkt så behöver du fråga/diskutera/uppdatera dig på denna/dessa punkter med dina kollegor eller den du rapporterar till innan du börjar.

Jag har läst och förstått,

Underskrift:

Datum:

[illegible]

